

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Sylvy Bohuslavové „Nutná obrana jako okolnost vylučující protiprávnost“

Předložená rigorózní práce obsahuje 121 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Okruh použité literatury je poměrně obsáhlý a zahrnuje i práce zahraničních autorů. Vnější úprava práce je pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své rigorózní práce zvolila problematiku sice nikoliv netradiční, avšak současně velmi obtížnou, která vždy byla a stále je předmětem odborných diskusí, často kontroverzních.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka nastiňuje cíl své práce a na zkoumaný institut netradičně nahlíží z přírozenoprávního úhlu pohledu, se v následující kapitole věnuje historickému exkurzu do zvolené problematiky, kdy vývoj institutu (nutné obrany správně pojímá v souvislosti s vývojem filozofických názorů a politických změn ve společnosti.

Kapitoly o základních podmínkách trestní odpovědnosti a o jednotlivých okolnostech vylučujících protiprávnost vesměs nepřekračují reprodukci základních učebnicových poznatků. V některých směrech (pojem trestného činu, skutková podstata a nebezpečnost činu pro společnost, krajní nouze) mají však návaznost na meritum rigorózní práce. Třeba jen poznamenat, že ani zák. č. 76/1959 Sb., ani zák. č. 67/1992 Sb., které autorka zmiňuje v souvislosti s institutem oprávněného použití zbraně, již nejsou součástí našeho právního řádu.

Jádrem práce je pátá a šestá kapitola, které jsou věnovány nutné obraně. Autorka předně reflektuje polemické názory hodnotící význam změny, kterou v otázce tzv. přiměřenosti nutné obrany přinesla novela trestního zákona z roku 1993. V otázce podmínek nutné obrany uvádí i zajímavé, byť poněkud polemické, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z roku 2006 k otázce svépomoci, které nebylo odbornou veřejností bezvýhrad přijato. Pozornost věnuje i sporné otázce automatických obranných zařízení. Zcela namístě je i kritika praxe orgánů přípravného řízení a nezřídka i soudů nižších stupňů, kdy stíhány jsou i evidentní případy jednání v nutné obraně a náprava je často zjednávána až mimořádnými opravnými prostředky, jak o tom ostatně svědčí judikatura Nejvyššího soudu.

Záslužně se autorka v sedmé kapitole své práce věnuje rovněž návrhu rekodifikace trestního práva hmotného. Její hodnocení navrhované úpravy je pozitivní, čemuž nelze oponovat. Není však patrně nezbytné do textu zákonného ustanovení zařazovat i putativní nutnou obranu, když její posouzení v praxi nečiní obtíže.

Osmá kapitola práce se pak zabývá okolnostmi vylučujícími protiprávnost ve slovenské právní úpravě. Autorka zde českého čtenáře přehledně seznamuje s jednotlivými instituty v rámci okolností vylučujících protiprávnost na Slovensku a dospívá k závěru, že slovenská úprava těchto institutů je dobrým podnětem pro úpravu českou.

V závěru své práce autorka důvodně pléduje pro takovou právní úpravu institutu nutné obrany, která by byla pro občany srozumitelná, přehledná a dávala jim jasný „návod“ jak čelit útoku bez obav, že jejich jednání pro ně bude mít v budoucnu nepříznivé důsledky. S takovým požadavkem třeba souhlasit.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako dobrou. Autorka prokázala hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí. Důsledně pracuje s prameny a s judikaturou, což může místy vyvolávat dojem jisté popisnosti. Autorka prokázala schopnost samostatné odborné a tvůrčí práce. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by autorka mohla vyjádřit svůj názor k otázce, jak posuzovat případy odvracení nebezpečných jednání osob trestně neodpovědných pro nedostatek věku nebo přičetnosti.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a úspěšné rigorózní zkoušce byl Mgr. Sylvě Bohuslavové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 5.6.2007

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent